

No em deixen

Una oració com *No em deixen* és ambivalent: tant pot significar "no m'abandonen" com "No m'ho deixen fer". (Recordem l'acudit del soldat que es vantava d'haver fet deu presoners, i quan el capità li va dir que els hi menés va respondre: *No em deixen*). Normalment, però, el doble valor amb què pot ésser usada aquesta frase no sol originar cap ambigüïtat, perquè, com en el cas de l'acudit, el context la desfà. Tanmateix, ¿com caldria analitzar una oració com *No em deixen*, significant, per exemple, "No em deixen dur-los"? El pronom *em* és, de fet, el subjecte de l'infinitiu *dur*, que es comporta com si fos el complement directe de *deixar*, i el conjunt *dur-los*, no essent susceptible de cap representació pronominal —tal com s'esdevé amb els infinitius que depenen de certs verbs, entre ells els modals—, hi figura sobreentès.

Aquest comportament del subjecte d'un infinitiu que depèn de *deixar* és explicat per Fabra en la seva Gramàtica pòstuma (pàg. 87): "El subjecte de l'infinitiu que figura en un grup subordinat o alguns dels verbs *veure*, *sentir*, *mirar*, *fer*, *deixar* es comporta com si fos el complement-acusatiu d'aquest verb". L'exemple amb què il·lustra el cas de *deixar* és *Jo ja volia anar-hi, però el pare no m'ha deixat sortir*. S'esdevé sovint, però, que la idea expressada per l'infinitiu havent estat esmentada abans, hom sol evitar-ne la repetició. Normal-

ment, els infinitius complements d'un altre verb al qual estan adjuntats sense cap nexa prepositiu o amb el mer reforç de la preposició *de*) són representables pel pronom *ho*: *Permetien entrar-hi o no ho permetien?* Però aquesta possibilitat no existeix en el cas especial del verb *deixar*. Generalment, en construccions una mica complexes o en què intervenen certs elements adverbials, l'infinitiu (més els seus complements) que depèn de *deixar* és simplement sobreentès: *Deixen entrar-hi o no deixen? Hi prendré part si em deixen. Encara que em deixin no hi penso assistir*. En d'altres casos —en oracions més simples o quan hi podria haver confusió amb la idea de "abandonar"— l'infinitiu (més els seus complements) se substitueix pel conjunt *fer-ho*: *M'ho deixes fer?*

Quan un infinitiu depèn de *deixar de* (significant "cessar"), no es pot sobreentendre i només admet la substitució per *fer-ho*: *No deixi de saludar la seva muller de part meua. —No deixaré de fer-ho.*

Albert Jané